

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 417.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e120192/facsimile.pdf> (tilgået 26. juni 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

4 og Nr. 7 „opholde sig“ her forandret til „have fast Ophold“.

Som bemærket, er det Herrens Stilling, der hidtil, da Børnepligtens Indførelse var ved Begyndelsen, har begrænset den Hvides Børnepligt, og efter Herrens Stilling maas det siges, hvorvidt Sønnen skal udføres til Sæterskolen eller til Landjærnsolen. Derimod forholder det sig noget anderledes, naar der nu efter Udsagnet kun er Spørgsmaal om Indførelse i Skolerne i en senere Alder, paa en Tid, da ethvert Individ selv kan bestemme sit Opholdssted og altsaa vilkårligt kan tage Ophold paa et Sted, der henhører til Sæterskolerne, og faa Ophold i Sæterskolerne i Sæterskolen. Det ligger den Tanke til Grund for Indførelsen i Sæterskolen, at der paa Grund af Sæterskolen og Sønnen er en vis Formidling eller Forbindelse for, at Børnene have en særegen Interesse for Sæterskolen, idet de først og fremmest sig med dette og at hvide til Sønnen, og at de derfor er bedre stillet til Sæterskolen end til Landjærnsolen. Men denne Forbindelse maas man, selv om man vilde den til de hidtil tilsvarende, sege konsekvent at gjen- nemføre og ikke lade det blot momentant eller forbigaaende Ophold være det afgørende; men der maas dog siges, at det, der fremkommer paa Grund af sine Forhold eller sin Stilling opholder sig paa et faaand Sted, selv om dette kan er for et halvt eller et helt Aar, medfører en vis Formidling for, at et faaand Individ er bestemt med Sønnen og Sønnen. Forintet er den hele Inddeling af Sæterskolerne endnu en mindre udfølgelig Indretning, og jeg antager, at den gaar sin Hændering imøde. Naalig skal jeg anføre, at det i den sidste Stændersforsamling er bleven foreslaaet, at hele Inddelingen i Sæterskolerne skulle ophæves, og at Sønnen skulle sege sine Rekrutter alene i det Randstaf, som egentlig bestaar sig med Sønnen. Men da nu Regeringen ikke har fundet Anledning til ved dette Udsagnet at foreslaa en Ophævelse af Sæterskolerne, saa har Udsagnet ikke heller roet at burde argere paa, at dette skulle ske os, og det har derfor heller ikke gjort noget Forslag i denne Retning, thi man har bestrøget, at der ikke vilde være Sikkerhed for at have det tilsvarende Randstaf til Sønnens Randstaf, naar man nu ophævede Sæterskolerne. Det maas vel erindres, at det er af stor Betydning, da det forsvarende Randstaf for Tiden har stor Hæder til at bestaa sig og naalig vil tage Foranstaltninger udenfor Randstaf, og denne Hæder, som er nødvendig for den private Søfart, medfører, at der ikke altid er det Antal Sæterskoler, som under extraordinære Forhold kunde være nødvendigt. Det er derfor ønskelig, at der findes en Stof eller Glaske af Randstaf tilhede, hvid Opholdssted er mere konstant, og som omtrent altid vil være tilhede i Randstaf. Dette Randstaf har man hidtil haft i Sæterskolerne, og om der ogsaa til enkelte Tider kunde være et større Antal til Raadens Indførelse end foresønt, saa har man dog, da man ikke ved, hvor stor Forsøbenhavn vil blive, anset det nærværende Tidspunkt for at være uheldigt til at gjøre et Forslag til Forandring, og Udsagnet har derfor ogsaa opholdt sig fra at gjøre et faaand.

Ordsed: Der forekommer mig ikke at være nogen tilsvarende Grund til, at det hvide Ophold i Sæterskolerne, naar en Person ikke er født i samme og ikke heller er nært ved Søfart, skulle gjøre ham egnet til at indføres blandt Sæterskolerne, og det forekommer mig, at de Øvrige, der tale for, at de, der ere født i Sæterskolerne, skulle tilhede Søfartens, ikke tale for den Person, som kun i et Aar eller kortere Tid har haft Ophold i Sæterskolerne, og som maaske er taget dertil netop for at udsøge den Tjeneste, som den ansaer det besværligere at indføre. Kan der altsaa her hørt til Søfartens, og jeg ser ikke, hvorfor man nu skulle lade det gaae, hvor hvid man finder Inddelingen af Sæterskolerne upassende. Gaaed det Stede angaaer, saa skal jeg tillade mig at bemærke, at naar Ophøderen har været, at den sidste Stændersforsamling har foreslaaet, at Sæterskolerne skulle ophæves, saa gaaed dette, hvis jeg ikke kuffer fejl, kun den reedstift, imens den uborglige Stændersforsamling forsvarede den nærværende Indretning. Der har været mangfoldige Correspondencer mellem Kammeret og Gæstet herom, og Kammeret har sidste Aar paa Reventens Tid af beholdt Sæterskolerne, og det er altsaa endes, der taler derfor. Dette

henhører især til nærværende Sag, da det ikke er tillet noget Indlæg til den Retning; men det forekommer mig dog, at der især tilfødes et Indlæg til at udsøge Sæterskolerne til dem, der blot have Ophold i disse, uden at de ernære sig ved Søfarten. Disse Indlægger vilde naturligt under almindelige Omstændigheder have den samme Ansigelse som andre landsværdige til, overensstemmende med § 41, at lade sig overføre i Søfarten, naar de bestemte sig til Søfarten; men der er kun Spørgsmaal om, hvorvidt de skulle være i det samme Forhold, som efter Anordningen gaaed for dem, der ere født i Sæterskolerne.

Ordsed: Jeg vil tillade mig at rette det Spørgsmaal til den anden Drejning, om det er udgaaet Komitéens Opmærksomhed, at følge § 40 Nr. 1 og 2 alle de Børnepligtige, som ere optagne i Skolerne, vilde vedkomme at faae i disse, naalig de endnu ikke ere konfirmerede, eller, forsaavidt de foresønt, om de vilde være optaget det 15de Aar. Det forekommer mig klart, at alle de, som endnu ikke ere konfirmerede eller ikke have opnaaet 15 Aars Alderen, bør, naar Anordningen udføres, udsøge af Skolerne.

Ordsed: Dette har ikke specielt været behandlet, men man er gaaet ud fra den Forudsætning, at de, som engang være optagne i Søfarten, ogsaa skulle vedkomme at faae i Søfarten. Gaaed naalig angaaer de i Nr. 1 og 2 nævnte Personer, har man antaget, at de burde blive i Søfarten, og at Overførelsen kunde skee ligesom fra de Skoler, som nu haves, til de nye Skoler; Udsagnet har og ved en senere Paragraph, nemlig § 41, søgt at foreslaa, som søger at afskaffe den Ulempe, som vil følge af, at Personer, som ere i en faaand Stilling som i Nr. 2 er nævnt, for Fremtiden skulle være landsværdige, og ved dette Forslag vil i det Besøntige det samme opnaaet, som om Anordningen af 1802 blev vedtaget, og man har derfor ogsaa antaget, at de, der nu især foreværende af det 15de Aar § i faae i Søfarten, gjerne kunne blive faaand i denne Skole, og at de altsaa bør gaae over i den nye Skole, naar den dannes.

Ordsed: Det vil selvfølgelig lide Ralleforingen for de Bestemmelser, om alle disse Personer gik ud, ligesom det ogsaa vilde være med i Konsekvens af de Bestemmelser, der ere givne for Landskolerne.

Ordsed: Jeg maas være fuldkommen enig i, at det er rigtig, at Sæterskolerne for Tiden beholdes; men jeg maas dog være af den Formening, at en Omregulering af Sæterskolerne senere bør finde Sted, naalig for at man kan hvide tilberedte Oden. Det er bestrødt nok, at det i enkelte Gane endog længere fra Sønnen findes en Blanding af Sø og Landstaf, saa at of 10 Skoler den ene hører til et Sæterskole og den anden til et Landstaf. Dette er nærmest foranstøgt ved, at man ved Sæterskolerne Oprettelse i Ministeriet hvide Sæterskolerne, optog dem, der ikke blot en Saaed og engang imellem hvide lidt, uden Hensyn til Sæterskolen og Søfarten som det nu er, ere Sæterskolerne og de Landsværdige pligtige, som allerede bemærket, faaledes hvide imellem hvide, at der vistnok burde troffes en faaand Forandring, at kan de, som boe paa de nærmest ved Sønen liggende Steder, og som faaledes maas antages at være bestemt med Sønnen, som til at høre til Søfarten, og de andre desimod til Landstaf. Dette er ogsaa overensstemmende med den uborglige Stændersforamlings Indstilling i 1846, hvor der foresøget, at en Landsværdig maatte blive foretaget angaaende Omreguleringen af Sæterskolerne. Dette henhører ved ikke retteligen under nærværende Sags Forhandling; men jeg maas dog, da det heller ikke ligger altsed udenfor den, tillade mig at foreslaa den hvide arede Justitsminister, om der ikke er paatenkt en Omordning af de berørte Forhold, for at erfare, hvorvidt et Anstøment i saa Gensidende bør stilles.

Justitsministeren: Man har, som jeg alt engang tilligere har tilladt mig at bemærke, ikke troet, at man paa nærværende Tid burde gjøre nogen Forandring i den nu bestaaende Indretning af Sæterskolerne, da man frygtede, at det, altsedst under de forhaanden værende Omstændigheder, vilde være altsed farligt at gøre ved denne Indretning, hvorved man hidtil har haft Sønnen det forsvarede Randstaf. Men det vil naturligt komme under Regie